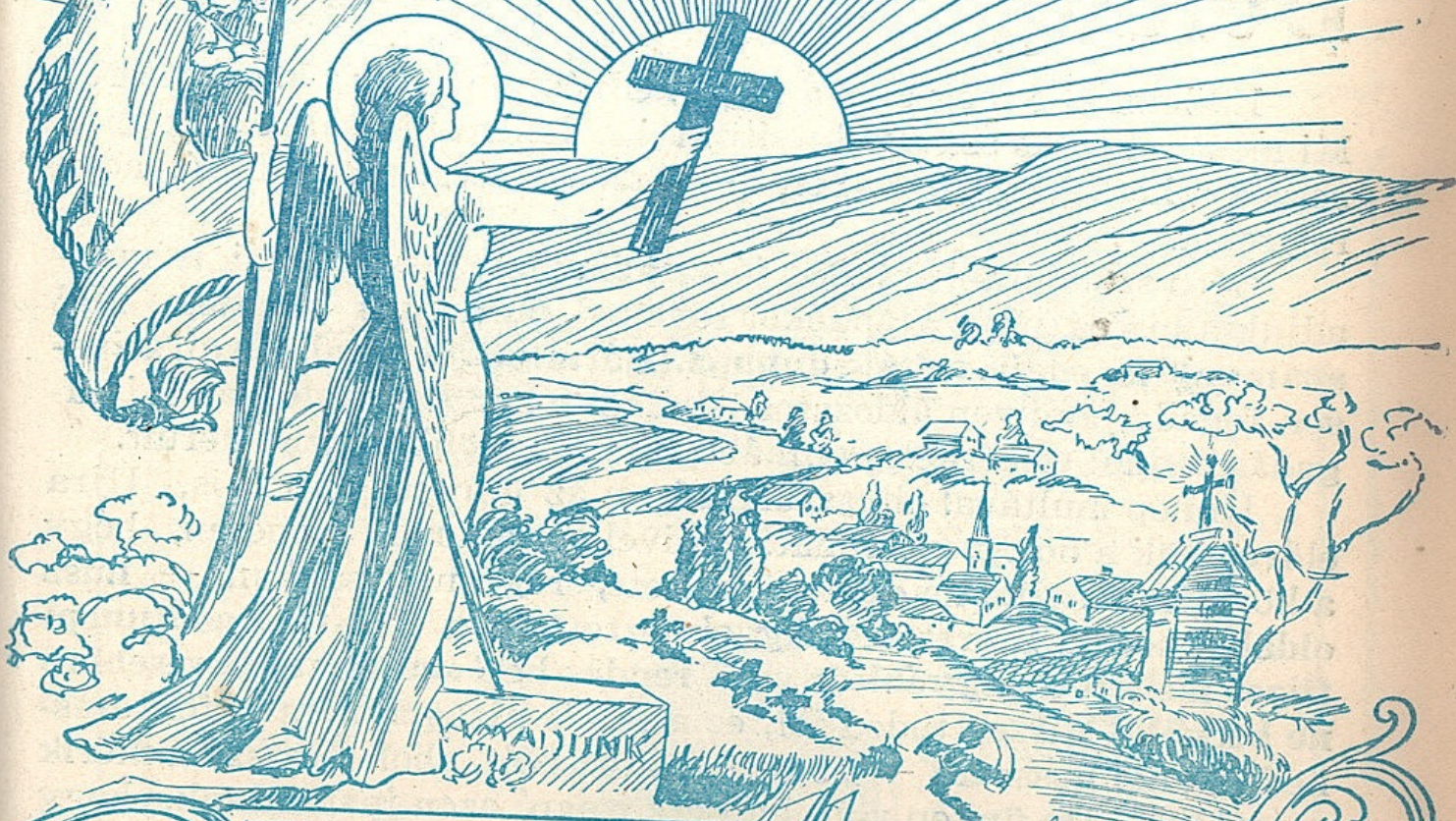

HAJNAL

Szerkeszti
MESSERSCHMIEDT GÉZA
passaici plebános.

7-ik szám.

1908. április 16.

Boldog ünnepeket . . .

Emlékszel-e még erre a régi, kedves, magyaros köszöntésre? Mi most allelujás szavával nyitunk be lelked hajlékába. Legyen részed a husvét-i vig örömben — szívből kívánjuk a föltámadás reggelén.

Édes szüleinktől öröklött jó szokásunkhoz képest mi is megadjuk a himes, piros ajándékot teneked, amerikai népünk. **Mai számunk az eddig-voltak duplája. Harminckét oldal.** Olyan szívesen fogadd, amilyen áldozatos lélekkel tesszük asztalodra. Mi tagadás benne: temérdek munkába, annál is több pénzbe került.

Ünnep multával eltesszük szépen az ünnepi köntöst is. Ujra elővesszük a dologtevő ruhát. Amivel azt akarjuk mondani, hogy a következő számot megint a szokott, régi nagyságban — **husz oldalon** adjuk. Szeretettel figyelmeztetünk, **a mai vastkos ünnepi füzet mellett az egyébkor való, rendes heti számokat kevesebbre ne becsüld!** Hiszen tudod jól, ez a te kis ujságod nem rőföskereskedés, ahol hosszára — se nem szatócsbolt, ahol fontszám méri a portékát. Ha ünnep van, ha hétköznap, azon iparkodunk, hogy minden betűnk-sorunk drága kincset érjen. Hogy ne csak egyszer olvashasd el, de többször is minden olvasásnál több gyönyörűség teljék benne . . .

Az a husvét-i ajándék, amit te kapsz tőlünk — ilyen. Hát, amit te adsz nekünk — milyen? Gyönyörűszép. Tiszta szived, hűséges szeretetével. Itt dobog felénk a te írásodban. (h.)

*

A magyar nép levelei.

Folytatás.

Arnold Ferenc So. Bethlehem, Pa. márc. 23. . . „Igen megtetszett ezen kis mű . . .” — Veres András és kéttársa Morrisdale Mines, Pa. márc. 23. . . „A becses lapot igen kezdi a nép fölkarolni, de kell is nekünk ilyen lap. Fár minden ház asztalán heverne ilyen lapocska. Én tiszta szívemből ajánlom minden jó családnak. Adja a jó Jézus, hogy virágozzék, most egy évre tulle-
gyen minden lapon . . .”

— Lásd a 133 oldalt. —

HAJNAL.

No. 7. Vol. I.

WEEKLY MAGAZINE

April 16. 1908.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Published every Thursday by
Rev. Geisa Messerschmidt

217 Third St. Passaic, N. J.

Subscription Price
One Year ... \$1.00 Six Months 50 c.

Megjelen minden csütörtökön.

Entered as second-class matter March 11, 1908 at the post office at Passaic, N. J.
under the Act of Congress of March 3, 1879.

ALLELUIA!

Feltámadt Krisztus e napon, alleluja! Ezt hirdetik ma a zugó harangok, az ünnepi díszbe öltözött anyaszentegyház, ezt az örvendező szent oltárok, a megtisztult szívek milliói, a fakadásnak indult természet, a virágok illata, a madarak éneke, ezt a sírjából dicsőségesen feltámadt Názáreti Jézus Krisztust ünnepli ma minden szív, amely hisz és érez!

Történelmi tény előtt állunk, mely megújúl századok hosszú láncolatán, melyet gúnyolni, tagadni lehet, de meg nem történtté tenni soha. 2000 esztendeje riad fel a feltámadás allelujája... Egy ily állandó — világra szóló kipusztíthatatlan lelkésedésnek — lehetne-e más, mint **isteni alapja**? Az olajfák kertjében, angyal ajkairól tanulta meg az emberiség ezt az alleluját, egy üres sírnál, melynek lakója parancsolt a halálnak.

„A Názáreti Jézust keresitek? Feltámadt, nincs itt...” — szólott az Isten angyala... akkor régen... és ma — millió keresztény, mikor diadalmas körmenetben harangzugás, ég felé törő tömjérfüst, ég ő fáklyák, lámpák, gyertyák, zászlók lobogása közt kíséri a Szen-
sörbe rejtőzött Istent, örömkönyektől ragyogó szemek-
kel így válaszol az angyalnak: „**Hála legyen az Istennek! Alleluja!**”

Igen! Hála legyen Neked édes, szeretetteljes, dicsőséges Jézusunk! Hogy az ég és föld **legnagyobb csudájával** önmagad feltámasztásával minden tanításodra, hitünkre ráütötted az istenség bélyegét . . . hogy zálogát adtad ami egykori feltámadásunknak . . . hogy legyőzted az ármányt, a gonoszságot, a poklot, a halált . . . hogy istenségednek ily napnál fényesebben ragyogó bizonyítékát adtad !

Ki ne örülne ezen? Ki nem érezné magát teljes biztonságban ezen a nagy hajón, melyet a feltámadt Jézus kormányoz, melynek árbocfája a kereszt zászlaja s mely dacára 2000-estendő szörnyű hullámcsapásainak — dühöngő viharainak — nyugodtan evez az örökkévalóság révpartja felé . . . ?

Csak ti, utasai ennek a hajónak, ti, gyermekei az Egyháznak, csak ti **ragaszkodjatok anyátokhoz . . .** Fogózkodjatok a kereszt árbocfájába, szemeteket le ne vegyétek az isteni Kormányos megdicsőült arcáról. Halljátok mit kiált felétek: „**Bizzatok én meggyőztem a világot!**“

Bizzatok és ne féljete! Hiteteket, vallásotokat ne csak szivetekben őrizzétek, hanem valljátok is meg. Álljatok ki, ha kell védelmére Jézus Krisztus örökségének ! Tömörüljete, egyesüljete szeretetben — egyetértésben, békeességben, hogy az aljas támadásokat visszaverni annál erősebbek legyetek! Van-e, lehet-e vigasztalóbb tudata a mindennapi élet gondjaitól, keresztjeitől gyötört embernek ezen a földön, mint az, hogy a Jézus Krisztus gyermeke és a katolikus anyaszentegyház tagja lehet!

Áraszsa szivetekbe, családotokba, minden ügyesbajos dolgaitokra égi kegyelmét ez a dicsőségesen feltámadt Jézus, hogy hozzá hűk maradjatok, hogy őt szeresétek, hogy majd az örök élet hazájában is zengedezhesétek az örvendetes szép Alleluját !

Messerschmiedt Géza.

Amint megmondotta vala,
Föltámadott . . . Alleluja !

A keresztények első húsvétjokról.

Megírta : Dénes Ferenc plébános.

Róma alapítása után 786; keresztény évszámítás szerint 33-ik esztendőnek április 3-a, nagypéntek, délután három órakor Golgotha hegy tetején elültetett Életfáján elhangzik Jézus ajkán: „Bételjesedett!”

És az ember megváltva.

A szent ajkak elnémulnak, a drága tövissel koronázott fej aláhanyatlik, a lélek elröppen és alászáll a pokol tornácába. És akkor a lelkek, a jámbor lelkek felszállnak a menyországba.

A földön — sötétség, szikla repedés, földomlás, ijjedelem és futkosás, a kereszt alatt sirás és az égben — öröm, angyali ének, örvendetes alleluja a megváltott lelkek ajkain!

Krisztus Vére adta ezt !

Ádám álomban alszik: oldala nyílik és oldala csontjából anyánk lesz: Éva, ki emberekkel népesíti meg a földet. — Krisztus halálban alszik: oldala nyílik és oldala szive-véréből anyánk lesz: az Egyház és ez emberekkel népesíti meg a menyéget!

„Beteljesedett!” — Délután öt óra.

A szent Test fájdalmas szűz Anya ölén. Közelről látja a tántogó halálos sebeket. Elájulna, de a szűz Anya nyugodt — Isten akaratján nyugszik.

Arimatheai József és a jeruzsálemi szenátor József a kereszt tövében száz font illatos myrrha és áloé fűszeres kenetekkel itatnak fehér gyolcs lepleket és kötő szalagokat. Kenetes leplekbe bepólyálják szorosán a szent Testet, szalagokkal reáköti az és délután hat órakor kormos fáklyafénye mellett Szent János apostol, Arimatheai József, Nikodémus és a római kapitány Longinus egy lepedő négy csücskét fogva beviszik a sirboltba. Homokköbe van az vájva, az üregében padka kőből faragva; erre leteszik a Holtat és a boltnyílása elé malomkő alakú sziklát hengeritenek.

Sötét van már a sábesz csillag kiragyog a keleti égen. Beáll a szombat, zsidók nagy ünnepjük. Mind csendben haza vonulnak: a temető férfiak és a sirató jámbor asszonyok, Máriával a szűz Anyával. Sötét van. A tele hold Nizán 16-án csak nyolckor fog kelni. Golgothán az éjszakai sötétségnél is jobban feketélik a három zsidó bitófa: a három véres kereszt — magában. A két lator teste lábuk-törötten már odahányva a pöcegödörbe a többi kivégzettek csontjai közé. Kódorgó ebek járják körül éhségtől ásítózva a széleit, ha nem lehetne-e a véres tetemekhez hozzá férniök?

Majd holnap megmutatják nekik a módját a varjak és a hegyi sasok!

A középső kereszten még ott kísért a fehér tábla vérvörös írással:

— Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum. (Názáreti Jézus Zsidók Királya . . .)

Zsidó módra visszájára írva. (A zsidó keze még írásában is csak mindig maga felé húz!) Három soros az írás, három féle betűvel: a felső latinul van, a római álladalom hivatalos nyelvén, a középső görögül a világ közönséges nyelvén: „Iszúsz Nazarinosz vaszilefsz tón Judéon.“ Az utolsó zsidóul: „Jezsua malach hebraim.“

A Sirból vakító fehér világ árad keskeny sávolyban a kő repedésein. Angyalok vannak bent: imádják a szent Testtel egyesült Istenséget. Az Istenség a Testtől elválhatatlan, mióta fogantatáskor az Emberiséggel egy személylyé egyesült Krisztusban.

E fénylő angyalokat jelenti a gyertyák és lámpák sokasága a mi templomaink szent sirjaiban; az illatozó virágok a kenetek jó szagát, mely betölti a Krisztus sirját és az Oltári Szentség az Ő Istenségét a testében.

Nyolc órakor felkelő tele hold fényétől hosszú árnyékot vet a Kereszt egész a sirbolt kapúkövére, oly közel van az a szenvedés helyéhez!

Április 4-én, szombaton reggel a zsidók főembereiknek eszökbé jut, hogy eleve megmondta volt, hogy föltámad. Kérik Pilátust őriztesse a szent Sirt. Ez elutasítja őket. Erre az ünnepekre a jeruzsálemi templomhoz rendtételre kirendelt katonák közül vezetnek őrséget a Sirhoz. Isten maga dolgát szolgáltatja velök ezzel, hogy legyen pogány ember is tanúja a dicsőséges Föltámadásnak!

Szombat estve, április 4-én hat óra után Magdolna kastélyából Bethánia faluból bejönnek Jeruzsálembe a jámbor asszonyok, hogy a sábesz-csillag följötteivel kinyitott boltokban illatos kenetet vásároljanak. Pénteken estve nem volt már arra érkezésök, hát vasárnap reggel akarták már végleg teljesen befejezni a bebalzsamozást.

Homokköbe vájt, erősen bebalzsamozott kenetes lepedőkbe szorosan becsavart holttestek, esőtlen száraz éghajlat alatt össze-száradtan, de rothatatlan maradtak.

A katonák dárdáik hegyére tűzött lámpásokkal ott sztrázsálják a Sirt egész éjjel, bátor lámpákra nem igen volt szükség, mert estve kilenckor már fent volt a hold.

Róma alapítása után 786-ik évben a zsidó Nizán hava 17-én, a mi számításunk szerint Krisztus születése után való április 5-én

reggeli 5 órakor egy órával a nap kelte előtt megrendül a föld és a villám fejer vakító fényével az arcán egy angyal elmozdítja a sirbolt ajtaja elöl a nehéz követ és Jézus ékes, tiszta, ragyogóan fejer testtel elevenen jön ki a Sirjából. Az őriző római katonák az égi látvány feltüntére félelemtől ájultan roskadnak a földre.

Nagy későn feléledve ijedten rohannak Jeruzsálemben torkuk szakadtából utca szerte kiabálva: „Jézus föltámadt!“ A zsidók ágyaikból kiugrálva házaik lapos tetőiről vízzel öntözik az ijedt katonákat, hogy felocsúdjanak; de hiába! (Ennek emlékezetére van a husvéti öntözésünk!)

Elfogdossák őket és becsukják a templomba. A Magdolna, Salome és Mária, Jakab apostol anyja kenetet hozva felkerekednek még félötkor hajnalban és holdvilágnál Bethániából egy óra alatt felérnek a Sirhoz, egy magyar mértföldnyi utat tevén meg.

„Proi szkotiasz eti uzisz“ még a virradat előtt: mondja Szent János a maga nyelvén. Ott találják az őrség elhajított lámpásait, lámpásait; a sir — nyitva és üres! Magdolna elszalad a városba Nikodém Sion hegyén levő házába (ott volt az Utolsó Vacsora is) az apostolokhoz — hogy üres a Sir! Péter és János felugornak és sebtén rohanvást sietnek a Sirhoz. Az alatt a Sirnál maradt két asszonymak megjelent Jézus és a két asszony szédülve az örömtől haza szaladt. János apostol fiatalabb volt, mint Péter, jobban győzte a lába és elsőnek ér helybe. Péter utána. A Sirban csak földre hányt kenetes lepedőt találnak és egy fejer fejkötő leplet rendben összehajtogatva a padkára téve. De Jézus sehol! Visszafutnak haza. Az egy órai gyaloglástól kifáradt Magdolna csak most ér a Sirhoz és keservesen sir. Benézvén a sirboltba két angyalt pillant meg. Megijjed tőlük és hátrál, majd hátat fordítva futni akar és akkor előtte áll egy férfiú. Kertésznek nézi őt és kéri mutassa meg, hol van a Test áttéve?

— Mária — szólal meg gyöngéden a megszólított.

— Oh én Uram Jézus! Rebeg Magdolna és földre omolva zsidó szokás szerint lábát akarja megcsókolni, de Jézus nem engedi és eltűnik.

Mária megint az apostolokhoz fut, de szavát nem hiszik.

Jön Jeruzsálemből reggel hétkor sok ösmerős asszony a Sirhoz, ezeknek is megjelenik az Úr Jézus.

Délben meglátja őt Péter is, amint ott járkal a Sir körül tündöve.

Délután négy órakor szent Lukács evangelista és Kleofás Jeruzsálemből haza indulnak Amoász vagy Emausz faluba. Másfél magyar mértföld áll előttük. Az uton hozzájuk szegődik Jézus ösmeretlenül és beszélgetnek a nagypéntekről.

Hatkor estve helybe érnek és meghívják magukhoz vacsorára — idegen búcsúsnak nézik, — mert a nap már leszálóban és a zsidók országában napnyugta után hirtelen sötét lesz és a hold csak féltizkor fog aznap fölkelni. Jézus betér hozzájuk és vacsorál velök. Esznek sült halat, rá vizes édes bort és kenyeret. A mikor Jézus kenyér felett mondani kezdi az asztali áldást, fölismérik, de Ő akkor szétoszlik a levegőben, mint a köd. Lukács és Kleofás rögtön futnak az apostolokhoz Jeruzsálembe és elmondják, hogy látták az Urat! Akkor félkilenc volt estve. Az apostolok elbeszélik, hogy Péternek is megmutatkozott, meg sok asszony-nak is megjelent. Kilenc órakor hirtelen bár ajtó, ablak zárva, mintha levegőből lett volna, ott áll köztük a szoba közepén Jézus! Megijjednek mind és felkiáltanak, bújnak, mert azt hiszik, hogy kísértetet látnak. Lelkektől különben is igen félősek voltak ebben az időben, mert Nagypénteken délután Jézus kiszenvédeése után sok ösmerős holtat láttak, kik sirjaikból kikelve ott járkáltak az utcákon és különösen a templomban.

Jézus csitítja őket, kéri tapogassák meg és lássák, hogy csontja van, húsa, ina: Ő eleven igaz ember a léleknek meg nincs fogható teste. Megtapogatják és igen örülnek. Majd sült hallal és lépes mézzel vendégelik, de mire elköltötte szegényes lakomájukat, eltűnt szemeik elül ott az asztal mellett, mintha szellővé vált volna. És akkor Tamás nem volt a házban. Reggel mondják neki, mit láttak ?

— Hogy jött mint a lélek és csontja is volt húsa is volt, ina is volt?! Aztán mégis eloszlott a levegőben, eltűnt a zárt házból mint az illat, vagy a szellő ? No ez sok egy józan embernek: nem hiszem.

És hogy ti beledugtatók öklötöket széles lándsa - döféses oldala - sebébe? Nem lehet! Nem hiszem! — És ujjotokat kezeibe, lábaiba a szegek helyére? Nem hiszem !

Április 12-én, egy héttel reá a föltámadásra, feje vasárnapon estve kilenckor megint feltűnik Jézus a zárt szoba közepén apostolai között. Tamáshoz fordul rögtön:

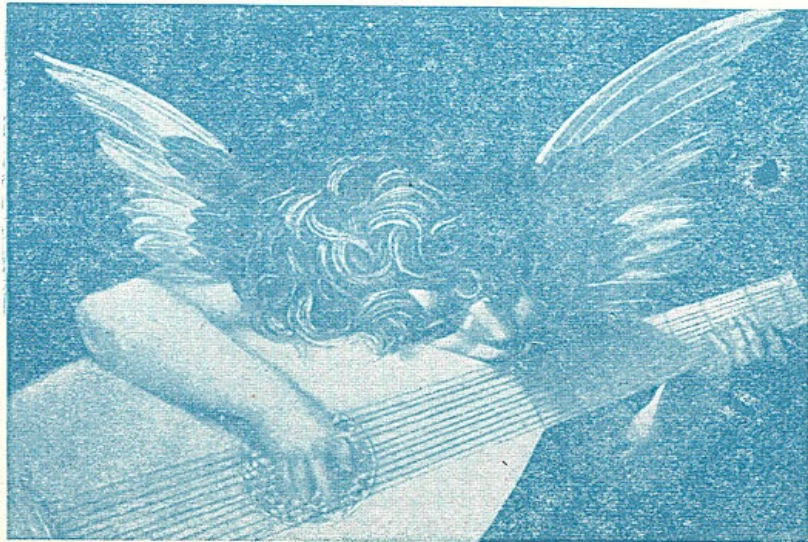
— Tamás dugjad öklödöt oldalam sebébe és eresszed ujjodat a szegek helyire és légy hívő nem hitetlen !

— Tamás megteszi és leborul előtte:

— Én Uram, én Istenem!

— Boldog vagy Tamás, hogy hiszel, a mit látsz, de boldogabbak, akik nem fogják ezt látni és még is hinni fognak Én Bennem !

Fényes angyalt ők látának,
Vig örömet is hallának . . .

KRISZTUS KERESZTJE A VADNÉPEK VILÁGÁBAN.

...Délafrikai szerecsenek nagyhete...

Befejező közlemény.

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre . . . A marianhilli missziós-anyakolostor nagycsütörtöki miséje, mondhatni, a püspöki templomokéhoz hasonlít. Sok-sok pap segédkezik a miséző apátnak. A keresztény kafferek ámulva nézik a fényes szertartást. Mise alatt mindenki — papok, világiak, fehérek, feketék, férfiak, nők — az Ur asztalához járul. Körülbelül 120 trappista áldozik. Manap már háromfertály óránál is tovább tart az áldozás. Anynyira örvendetesen szaporodik a keresztények száma.

Könyfakasztó szépségű a lábmosás. Kettő is van. Első a szerecseneké. Délelőtt, a templom diszes oszlopcsarnokában. A pillérek alatt annyi fekete — felerészben aggastyánok, fele részben gyermekek — helyezkedik el, amennyi miséspap végzi a lábmosást. A szerzetesek közt legelső helyen áll az apát. Utána a többi kor szerint. Minden szerzetesatya mögött egy-egy szolgatestvér. Ke-

zében mosdótál, vizeskorsó, törülköző. Az apát tapssal jelt ad. Valamennyien letérdelnek. A szerzetespapok megmossák, megtörlik, megcsókolják a szerecsenek lábát. Ezután fölemelkednek mind. Lábmosás után: a szerzetesek kézmosása. A kulcsár-testvér minden atyának papirtekercsben pénzt ad a kezébe. Ujra térdre borulnak, aztán ki-ki csókkal adja oda a pénzt ajándéknak annak, akit megmosott. Megint fölkelnek. Kis vártatva az apát intésére harmadszor is térdre omlanak. Összetett kezük ujjahegyét a templom földjére értetik, úgy imádkozzák el a zsoltárt . . .

A feketék lábmosását követi a szerzeteseké. Este a klastrom káptalan-szobájában, gyülestermében. Az apát megalázza magát. Helyére egyik alárendelt előljárója, a perjel ül. Maga az apát megmossa — 4 miséspapnak, 4 szerzetesujoncnak, és 4 szolgatestvérenek — tehát éppen 12 trappistatársának mindkét lábát. A 4 misésbarát közül aztán kiválaszt kettőt. Nekik az a tisztségük, hogy az alázatos krisztusi szeretet mélységesen megható szertartását az apáttól kezdve a kolostor valamennyi szerzetesén elvégezzék. A trappisták ezalatt antifónákat énekelnek. Lábmosás után evangéliumi szentszakaszokat olvasnak föl. Ez igékre: „Keljete föl, menjünk“ (Máté 26., 46.) — mindnyájan a templomba mennek. Késő éjszakig imádkoznak.

*

Királyi zászlók lobognak, fénylik titka keresztfának . . . Nagypéntek kora hajnalán már az Urkoporsó előtt elmélkedik a kolostor népe. Reggel 5 órakor a barátok levetik sarujukat, meztláb a káptalanterembe vonulnak. Megszakítás nélkül, egyfolytában, hangos karimával elmondják mind a 150 zsoltárt. Negyedfél órahoszat — reggel 5-től délelőtt fél 9-ig — tart e karima. És lám, a jámbor trappisták, akik szerzetük szigru szablyai szerint **hust sohasem ehetnek**, akik a negyvennapos nagyböjtöt a legkeményebb önsanyargatások közben élik át, akik ez egész nagynapon étlen-szomján maradnak, csak délben esznek egy karéj száraz kenyeret s pár csöpp vizet isznak rá — dehogy fáradnak el, dehogy betegesznek bele a karimába. Fönséges megnyugvás, lelki frisseség ül valamennyiük arcán.

Zsoltárunk végeztével fölhuzzák sarujukat s a templomba térnek vissza. Már akkorra tömve van. Az apácákon s a néger gyermekeken kívül nemcsak keresztények, de pogányok is nagyszámmal vesznek részt a felnőtt benszülöttek közül az istenitiszteleten... A könyörgések, a szerzetesi énekkar passiója, a kereszt leplének lebontása, a csonkamise, az Oltáriszentseg átvitele az Urkoporsóba — a vadnépek között jóformán még szivrehatóbbak, mint a művelt keresztény országokban. Különösen megindító a keresztcsó-

kolás. A templom egész népe — még a pogányok is majd mind — testhosszában arca borulva csókolja végig az öt szentsebet a szentélyben. Nem egy pogány kaffer megtérése kezdődik e napon.

*

Egy akol, egy pásztor . . . Ahogy a virágvasárnap hozsánájának, szintugy a **nagyszombat** allelujájának gyönyörüségét is átérzik a délafrikai ujkeresztények. Azt írják a trappista-atyák, soha annyi örömük nincsen temérdek fáradozásuk közepette gyapjasfejű fekete hiveik között, mint épen e szentnapon. Szinte a fényességes mennyországban gondolják magukat a délelőtti misében s a föltámadás estéjén. Annyira épületes a kafferek hithüisége . . .

Ugy-e, hogy téged is örvendetesen talál sziveden, keresztény olvasó. Látod, most két egymásra következő füzetünkben bőven olvashattál a nagybőjtről. Megirtuk, hogyan tartják otthon, édes magyar hazánkban, hogyan üli meg az amerikai ujvilág — és hogyan ünneplik meg a vadnépek között, Délafrikában. Bizony, kedves testvérem, mindennütt szakasztott egyformán.

Megtanulható lebből is, hogy: **egy a hit, egy a Krisztus, egy az anyaszentegyház.** Eljö még az idő, amikor : egy akol lesz és egy pásztor . . .

Hálákat adj azért, hogy az igaz keresztény hitben születél. Imádkozzál értük, kik benne neveltek s megtartanak. Kérd az Ur-istent, hogy kegyelmében legyen majdan halálod. Akkor részed leszen egykor a husvéti Bárány menyeyi lakcmájában.

Dr. H. L.

-- **Csuda.** Kis Ázsiában a jezsuitaatyák ingyenes gyógytáarakat állítottak fel a török-mohamedán lakosság részére. A gyógyítások révén sok lelket nyernek meg a páterek Krisztusnak. A törökök hite szerint gyógyítani csak csudatévő erővel lehet. A törökök különben nagyon fukarok. Egy öreg török mégis megengedte az egyik páternek, hogy kendőjét jól megtömhesse almával azért, mert egyik rokonát meggyógyította. Mikor ennek hire ment, azt mondták, hogy azon a nyomorékon segített a hithirdető az csuda, — de hogy az öreg Dzsüblitől almát tudott kapni, az még nagyobb csuda!

IBOLYÁK.

Apró kis lányka New-York főterén,
Szép, napsugáros húsvét reggelén,
Szent Patrick fényes temploma előtt,
Ibolyát árul úri nép között.

Van nagy keletje: gazdag és szegény
Virágot tűz az ünnep reggelén.

Templomajtóban egy szegény öreg
Csak nézi könnyes szemmel, reszketeg.

A lányka egy kis csokrot nyújt oda.

„Tessék, bácsi, frissen nyílt ibolya!

Nem kell? Bocsánat... azt hittem pedig...”

Miért sir hát?” Az öreg rátekint

S egy sóhaj száll — az óceánon át:

„Nálunk is nyílnak ilyen ibolyák! . . .”

(Nagy-Várad.)

Dr. Krüger Aladár

VALAMIKOR RÉGEN . . .

FALUSI SZIVEK HUSVÉTJA.

Irta: Dr. Helvey Lajos.

Nem hullott le még a Rómából hazatért harangok szárnya. Csak úgy libeg, csak úgy suhog, csak úgy röpül a szavuk végig a falu házsorai fölött. Könnyen, vígan, örömittasan, diadalmasan — nagyszombat délutánján. Mint a méhraj a csengetyűszóra, hívogató-sukra úgy nyüzsög a nép a templomba. Hiszen másodikat harangoztak már.

A tavaszi nap most áldozik le a köpcös dombok mögött. Aranyos, biboros fénye tündöklőre fösti az eget. De, ha még olyan szép sugarai volnának is, akkor sem ragyoghatna szebben, mint az egyszerű falusi szivek a maguk ünneplő ruhájában, ünnepi érzelmeikkel. Csak meg kell nézni figyelő szemmel azt az élő virágcsokrot, amely a magyar falu hívő népéből összefonódik a föltámadás lélekvidámitó estéjén. Nincs az a híres kertész, aki olyat kötne . . .

Ott áll a galambösz plébános a parókia vasrácsos ablakánál. Öreg ember, régi ház. Harminc esztendeje lelkipásztorkodik már hivei között. Templomba igyekvő husvéti népét mégis annyi gyönyörűséggel nézi el minden esztendő nagyszombatján, mintha most látná legelőször. Minden arcot ismer, mindegyiknek örül.

Elnézi a kaszáló, nehéz járásu férfiakat. Már a feleségeik lépte szaporább. Pedig nekik is jócskán vállukra könyökölt gondjaival az élet. Ám most olyan tiszták, nyugodtak, elégedettek. Gangosan sétálgatnak a legények. Szinte muzsikál a fényes csizmájuk. Három katona tartja őket szóval. Egy nyalka galíciai huszár, egy szélesmellű vártüzér, meg egy feszes bakagyerek . . . Ringó járással iparkodnak előre a fiatal menyecskék. Csinosan, komolyan, ünnepélyesen. Zörög rajtuk a sok keményre vasalt ruha. Dehát minden szép a maga helyén-idején. Ilyenkor pedig így dukál . . . Aztán diákgyerekek jönnek. Kisebbek-nagyobbak. Kislencen-tizen is vannak. Hiszen manap annyi ember iskoláztatja fiát a városon. Husvétra csak hazakerül mindegyik. (Milyen jó is

annak, aki még gyerek. De boldog is, aki még — **hazamehet.**) Uj kalapja, uj ruhája, uj cipője van mindnyájának. Édes Istenem, hogy is ne volna! A diák ugyan sokszor rossz, a bizonyítványa talán még rosszabb. De a szülő mind olyan lágy ilyenkor, mint a friss kenyér s olyan puha mint, az irósvaj . . .

Nini, még az inasgyerekek is itthon ünnepelnek. Elkéredzkedtek mesteültől a mezővárosból. Vidáman parádéznak most ők is . . . Nagy csoportban haladnak egymás mellett a lányok. Csikorog a pántlikás cipőjük. Pedig ugyancsak kifizették az árát. Köztük is vannak városiak. A cselédek. Mennyit tudnak mesélni! Nem csoda. Annyi sok minden történik városhelyen. Sok, sok. De kevés jó . . . Viaszsárga, beteg öreg emberek-asszonyok is tipegnek. Hálni jár beléjük a lélek. Mégse maradnának otthon . . .

Mosolyogva vizsgálgatja népeit az öreg pap. Egyszerre kezébe veszi imakönyvét s a templomba indul ő is. Pajkos gyerekek jókedvűen lóbázzák a köteleket a toronyban. Beharangoznak.

Zsufolásig tömve a tágas, szép templom. Csak úgy gőzölög a meleg az ablakokon. Tele a nagyoltár viruló virággal. Szivekbe szállnak a magasztos latin-énekek. Szent kíváncsiság, türelmetlen várakozás feszíti a lelkeket. Erős kezek emelgetik a zászlónyeleket. A rudas lámpákban gyertyák égnek. A falu bölcse-véne karján tartja a föltámadás szobrát. Tömjénfüst illatcs felhője emelkedik az oltár lépcsőjén. Szinte harminc esztendőt fiatalodik az ősz pap. Most nem reszket a keze, ahogy magasba mutatja a Szentséget. Most nem remeg a hangja. Messze cseng s minden hívő keblet betölt várva-várt éneke:

Föltámadt Krisztus e napon . . .

Harsogva visszhangzik a hivek hálálkodó allelujája. Szapora nyelvű csengők csilingelnek. Szákszám tódul ki a nép a templom ajtaján. Vigyázva bujtatják el alatta a magas mennyezetet. Sokszinű, drága selyemszalag módjára csavarodik-hullámszik a patyolattisztára söpört utcán a körmenet. A házak ablakából gyertyák szórják ki fényüket. A kertekben virágok köszöntik a megdicsőült Krisztust. Kedves tulipánok, rózsaszín jácintusok, szerény ibolyák, sárga-piros császárcoronák, kék kulcsvirágok. A hit harmata ragyog a sziveken s az Úr Jézus-al történt megbékülés illatozik belőlük. Mindegyre barnább lesz az alkony. A hívő sereg is visszaért már a szentegyházba. Öblös hangon bűg az orgona. A szépszávu kántor ügyesen vezeti a „Téged Isten“, meg a „Mennynek királyné-asszonyát.“ Mikor a pap a szentelt vizet hinti, mintha a szivek örömkönyei hullanának. Annyira áhítatos minden. Aztán haza siet a nép. A husvétinyul ajándékát füstik a gyerekeknek. A szenteltet készítik az egész háznak . . .

Régen volt. Igaz volt. Istenem, de szép volt! Istenfélő életet éljünk ide kint. Akkor megérjük még a boldog husvétot — Magyarországon. Alleluja!

A csatkai bucsujárótemplom.

„TALITA KUMI.“

A „Hajnal“ számára írta: **Kubek Emil** görögkatholikus plébános.

Folytatás.

názárethi Jézus még ugyan e helyütt áll, hová a hajóról le épett; körülötte tolong a sokaság, elébe hozzák betegeiket, nem hallarimást, mint kényörgést: „Uram, Dávid fia, kényörülj rajtam! . . .“ „Mester! oh Mester, irtalmazz nekünk!“ és tolonganak körülötte, hogy legalább ruhája szegélyét érinthessék. Időközönként örömrivalgás hangzik fel és a csodálkozás moraja; itt egy sánta eldobja mankóit, sirva — kacagva ugrál: „Áldott legyen atyáink Istene, áldott az ő prófétája . . .“ „Oh, látok“ örvendezik egy vakon született s a nép örömkönyvet ír, hálál-

kodik, a porba hull a Názárethi előtt, lába nyomát csókolva, köszönve, ujjongva.

És Ő? Szemei, bánatos szemei fel-fel ragyognak, egy-két vigasztaló, gyógyító szót intéz és mintha a tömegről továbbra tudomást sem venne, tekintetét hálásan égnek emeli és elhalad a sokaság között, mely tisztelettel nyit utat neki s kilép a tömegeből és . . . im egy papi fejedelem izzadtan, lihegve siet felé, megfélelkezve megszokott méltóságteljes magatartásáról, nem látja a a nép csodálkozó tekintetét, hogy ő, aki annyira gyűlölte a Názárethit, annyit izgatott ellene, halálra kereste-üldözte, most eléje járul kérve-könyörögve s arcán a megbánás, a szégyen, de egyúttal a remény kinyomata látható . . . Közel a Názárethi előtt megáll, beletekint csodálatos szemébe és kedves arcába és . . . térdre borúl Jézus lábainál a zsinagóga gazdag fejedelme, hisz leánya, egyetlen öröme, öregségének boldogsága, vigasza haldoklik! A nép megfélelkezik saját bajairól, örömről és kíváncsian lesi a történendőket.

Jézus Jairusra függeszti szelid, bánatos szemeit, mintha lelkében olvasna s kérdi:

„Jairus, atyámfia, én vagyok az élet és igazság, mit akarsz, hogy cselekedjem neked ?“

„Oh Uram,“ felzokog az atyai sziv, „mennyre gyűöltelek, mennyre üldöztelek . . . de irgalmazz neki, könyörülvén rajtunk . . .“ és a féltett, hatalmas ősz férfi teste, a földig görnyedve, meg megrándul, szívébe alázat száll s könyáztatta arccal félénken tekint fel a Názárethihez.

„Hiszed-e, hogy megtehetem azt, amit tőlem kívánsz?“ Kérdi Jézus.

„Mester, oh Uram, te vagy minden reménységünk!“

„Mit akarsz tehát, hogy cselekedjem neked?“

„Uram, leányom immár halálán vagyok, jöjj el, tedd rá kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen. Ő egyetlen örömem, öreg napjaink vigasza: jó, kegyes szivü, kedves és illatos, mint Jericho rózsája. Könyörülj, oh Mester, könyörülj rajtunk!“

„Legyen meg tehát a te hited szerint.“

És a néptömeg látva, hogy a Názárethi Jairus-al elindul, újból közre fogja, kiki iparkodik még hozzá jöhetni, hogy érinthesék ruháját hogy árnyéka érje őket: tolongnak körötte, szorongatják, hisz annyi a nyomor, annyi a beteg, a szenvedő. És újból fölhangzik a könyörgők, szenvedők, nyomorékok szava : „Uram könyörülj rajtam, hogy lássak.“ — „Jézus, Dávid fia, irgalmazz!“ — „Mester, ha akarod meggyógyulok!“, — „Irgalom, oh Uram, irgalom! . . .“

És a Názárethi szétnéz a tömegben, szemeiben a kegyelem, szánalom, a szeretet sugárzik és csendes hangja osztja a vigaszt: „Menj békével, történjék ohajtásod szerint . . .“ „Menj és többet ne vétkezzél . . .“ „Tisztulj meg . . .“ „Történjék veled, a te hited szerint . . .“ „Leányom! a te hited meggyógyított téged: menj békével és légy ment a nyavalyától . . .“ És Jairus? Atyai szivét a fájdalom marcangolja, a Názárethi késlekedése kétségke ejti, hisz leányát haldokolva hagyta; ő nem látja a mások nyomorát, csak a maga szerencsétlenségét, őt nem hatja meg a meggyógyultak öröme, hálálkodása, hisz az ő egyetlen gyermeke a végtusát vivja: egyetlen leánya a jó, a szép, a kit életenél jobban szeret . . . És a türelmetlenség, a kétségbeesés erejével, újból keresztül töri magát a Mestert körülövező ember gyűrűn s térdre borulva, kiáltja:

„Mester, oh mester, siess, mert meghal leányom, hagyjad azokat és jer mig halálnak halálával nem halt meg egyetlen gyermekem. Oh, Uram siess!“

„Nem mondtam-e neked?“ feleli Jézus fönséggel, „bizzál és hited szerint történend veled? Bizony mondom neked: ez az Isten cselekedete, hogy higyjetek abban, a kit ő küldött!“

Mig ő szól, Jairusnak, a zsinagóga fejedelmének egy szolgája sietve jő hozzájuk és zokogva mondja Urának: „Lányod immár meghalt, minek fárasztod tovább a Mestert? Gyere hajlékodba, nőd, az én úrnöm, megtörött a fájdalom sulya alatt, mint a tépett virág s jajgatva kéri vissza gyermekét, jer és vigasztald őt Uram!“

A zsinagóga büszke, hatalmas fejedelme a hallottakra összeszik a fájdalomtól, mint a villám ütötte tölgy s égnek emelt kezekkel kiáltja: „Oh, halál, mely keserves a te emlékezeted! . . . és most Uram! Atyáim Istene! vedd kérlek az én lelkemet is tőlem; mert jobb nékem most már a halál, mint az élet“ és a siró atyával sir a tömeg is, maga Jézus pedig, meghatottan mondja neki: „Ne félj, csak higyj . . .“ és megindul Kapernaum irányában. Az őt követni akaró népsokaságot s tanítványait visszaparancsolja és nem engedi meg egyébnek, hogy őt kövesse, hanem csak Péternek és Jakabnak és Jánosnak, Jakab testvérének, akik támogatva vezetik a roskadozó atyát.

*

Alig hagyta el Jairus haldokló leányát, hogy a Názárethinél életet nyerjen részére, a haldokló leányka magához inti zokogó anyját és öreg dajkáját s búcsút és áldást kér tőlük utolsó utjára.

„Oh szeretett szülöm, anyám, érzem meg kell halnem, el kell hagynom szüleimet, add áldásodat nagy utamra, vigasztald sze-

gény atyámat és ne sirassatok nagyon! . . . még egy-két sóhaj és a szép virágszál szive megszűnt dobogni.

Ha nem láttál még anyát. mérhetlen fájdalmában, egyetlen gyermeke holtteste fölött roskadozni, ugy hiába irnám le e jeletet, a mi most következik: az anya örvöngő fájdalmában, kétségbeesetten tépi haját, sikoltozva, becézgetve szólongatja gyermekét, csókkal borítja el ajkait, mintha csak a saját lelkét és életét beleakarná lehelni s végre összeesik és a sirató rokonság őt is egy nyugvó-ágyra helyezi, élesztgeti . . .

A leányka halálának hire villámgyorsan terjed el, a sirató asszonyok megjelennek, előteremnek a síposok is s megkezdik a siratást és fölhangzik a gyászének szomorú hangja, sípok által kísérvé, a ház megtelik gyászolókkal és kíváncsiakkal, hiszen a zsinagóga fejedelmének egyetlen leányát siratják. De nem csak a ház, de az udvar, az oszlopház, pitvar is megtelik kíváncsiakkal, kik fecsegve, vitatkozva, a halottat dicsérvé várják a történendőket.

„Oh, mily jó, mily galambszive volt! Nem vetette meg a szegényt, meglátogatta a beteget, szószólója volt az özvegyeknek atyjánál: a koldus nem hagyta el üresen ajtójukat, — mily szép volt . . .“ dicsérik a halottat.

„Hát Jairus, a fejedelem hol van?“ — „Tán a zsinagógában, hogy imádkozzék kedvenceért.“ — „Ki fogja vele leánya halálát tudatni?“ Kérdezzetik egy mást.

— Folytatjuk. —

Álla a keserves Anya...

Fájdalmas Mária-énekünk születése.

Hires angol kutfők nyomán.

Zrinyi Károly throopi plébános.

Komor márciusi napon történt 1306-ban. Sirt, sivitott a kora tavaszi szél a fák lombtalan ágain keresztül, az elkárhozott lelkek szivszakgató hangjaihoz hasonlóan. Csillagtalan, sötét volt az éj. Közben-közben a mennyboltról egy-egy fénysugár hasítá szét az ég komor leplét.

A kallazoni jámbor szerzetesek kolostorából az imára hívó harang bugása hallatszott ki s tört utat magának az áthatlannak látszó sötétségen keresztül, fölébresztve az Urangyalára a szendergő ájtatos hívóket. A szentéletü barátok sietve mentek szerény szobácskájukból a kápolnába imára.

A sötétség és a fagyasztó hideg megfelelő volt az istenfélő szerzetesatyák lelkiállapotának. Félelem és rettegés tartotta fogva mindnyájukat. Az előző éjszakán ugyanis természetfölötti, csodálatosan fájdalmas énekhangok zavarták meg a kolostor néma csöndjét. Honnan eredtek, honnét jöttek e hangok?

— A temető mélyéből, mondá az egyik.

— A kolostorból, a kápolna felől, vélekedék a másik.

— A kórusról jötte e csodálatos zene. Láthatatlan kezek szólaltatták meg az orgonát, melyet énekhangok kísértek. Oly hangok, hogy az ember ereiben a vért is megfagyaszták, erősíté a negyedik szerzetesatyá.

A karimára egybegyült szerzetesekhez így szólt a zárda főnöke:

— Testvérek, imáinkban kérjük alázattal Istenünket, ismertesse meg velünk az éjjeli siralmas hangok okozóját, aki az imádság és bűnbánat e békés, csöndes helyét megzavarta. Kérjük Istennek szent Anyját, kinek ünnepét ma üljük, járjon közben értünk isteni Fiánál . . .

Ima végeztével egy szerzetes jelentette, hogy neki alapos oka van arra az állításra: a csodálatos hangok egyik rendtársuktól eredtek.

Mire a zárda főnöke a szerzetesi szent engedelmesség erejében bizakodva, ünnepélyesen fölszólította az összes rendtagokat: lépjen elő és jelentkezzék az, ki az elmúlt éjszakák méla csöndjét oly csodálatos hangokkal, természetfölöttinek látszó, hallatszó énekkel megzavarta.

— Atyám, én vagyok az . . .

A bőjtöléstől és önsanyargatástól összeaszott Jacopone di Todi szerzetestárs lépett elő.

— A jó Jacopone testvér . . . A világhírű költőnek, Danténak testi-lelki jóbarátja . . . A szent szegénység búbajos szavu költője . . . A hétfájdalmu szent Szűz kegyeltje . . . Ó, milyen csudálatos éneket szerzett . . .

Ilyen és hasonló hangok hallatszottak a karból.

De ő szót sem szólva fejére tevé barátsapkáját, megcsókolja a földet s megindul az orgona felé. Szemei tulvilági fényben tündökölnék, feje a dicsőség koszorújával körülövezettnék látszik.

Az orgona megszólal, bámulatára a csodától szinte megkövesült szerzeteseknek, mintha a fájdalom angyala játszanék rajta. Jacopone arca átszellemül és a szeráfkarok hangján kezdi énekelni a fenséges dallamot:

Álla a keserves Anya,
Keresztfánál siránkozva,
Midőn függne szent Fia.

Kit lelkének bánatában
És siralmas fájdalmában
Hegyes tör átaljára . . .

A csodálatból és ámulatból, félelembe és rettegésbe esnek a hallgatók. A hétfájdalmu szent Szűz képe a templomban megmozdulni látszik. A csúcsives Isten-háza bolthajtásai alatt meg az angyali karok, mintha szivszakgató hangon az ihletett szerző énekét kísérnék.

Fátyolozott, el-elcsukló hangon, fájdalmasan folytatja a szerző, az éneklő barát:

Ó, mely nagy volt rettegése,
Agodalma s epedése,
Mely gyötrelmet szenvedte.

Sirt és szive vérzett, látván,
Hogy nagy kínban a keresztfán
Függ isteni gyermeke . . .

És így tovább, egyfolytában oly áhitattal, oly benső érzéssel, oly szent rettegéssel, mintha csak ítélő isteni Bírája előtt állva énekelne, végigdalolja szerzeményét: hattyúdalát . . .

Egyszerre csak elsápad a szerzetes. Kezei megmerevedtek, mintha a halál szele csapta volna meg. Erőltetve, minden erejét összeszedve, elhaló hangon éneklí :

S midőn a test sirba mégyen,
Engedd veled majd az égben
Vég nélkül örvendeni . . .

Az égben vég nélkül örvendeni . . .

Ezek voltak utolsó szavai, mik után — szive · lelke vágyát kifejezésre juttatván — aléltan hullott le az orgona mellől a földre. Szerzetestársai oda rohanva fölemelik és szobácskájába viszik.

Három nap multával a „Stabat Mater . . .“ az „Álla a keserves Anya . . .“ fenséges egyházi énekünk szerzőjének lelke felszállt a boldogok honába . . .

(„The Young Catholic Messenger.“)

A KÉT ÚT.

 Ez vezet az örök boldogság helyére.

Ez vezet a kárhozatba.

	1	2	3	4	5	6
1	Kerüld	A rosszat	Hites-társadat	Szeresd	A bünt	Öld meg
2	A jót	Tegyed	Gyüld	A paráz-nákat	Tiszteld	Atyádat
3	Irgal-massá-got	Cseleked-jél	Kivánd	A tisztés házas-ságot	A gonosz lelkét	Átkozd
4	Ne tégy	Parázna-ságot	A bujasá-got	Kerüld	Hallgasd	Anyádat
5	Ne légy	Gögös	Az ördögöt	Átkozd meg	A kores-mába	Ne járj
6	Engedel-mes	Légy	Hallgasd	Az öre-geket	Járj	Imád-kozni
7	A kísértőt	Gyüld	Ne tanulj	Gonoszat	A sátán-nak	Ne szolgálj
8	Keresd	A tisztés házas-életet	Jót	Tanulj	Szolgálj	Istennek

A fehér nyakkendő.

Bizonyos francia hitközségben az volt a szokás, hogy a fiuk, kik az első szentáldozáshoz járultak, fehér nyakkendőt viseltek. Egyikük az isteni kegyelem nagy napjának emlékére megfogadta, hogy mindaddig viseli a fehér nyakkendőt, míg halálos bünt nem követ el. A kis fiu később a nagyobb, felsőbb iskolába lépett. Ott is viselte a fehér nyakkendőt, amiért társai gyakran kigunyolták. Egy napon, egyik társának, aki nagyon zaklatta, elárulta titkát. De előbb megigértette vele, hogy ne mondja el senkimásnak . . . Másnap persze valamennyien tudták az iskolában, de nevetésük inkább csodálkozásra változott. Az idő eljárt. A fiu elvégezte felsőbb iskoláit, kitűnő sikerrel tette le vizsgáit — s a fehér nyakkendőt még mindig ott hordta a nyakán, ehhez képest minden vasárnap meggyónt, megáldozott.

1870-ben kitört a porosz francia háború. A mi bátor fehér nyakkendőes fiunk Charette generális alatt harcolt. Manapság halálosan megsebesült. A táborig lelkész megkérdezte, meg akar-e gyónni. A haldokló boldog öntudattal mondotta, semmi sem nyugtalanítja lelkét. Csak két nappal előbb áldozott.

— Caupán arra kérem, tiszteendő ur, fektessen egy kis szalmára. Hozza el a legazentebb utravalót, az Oltáriszentéget . . . Nyissa fel kedves lelkiatyám a borjumat. Van benne egy fehérnyakkendő, fehér szalag, meg egy fehér rősszűzér. Mind az én kedves első szentáldozási emlékem. Azokat is hozza el, kérem, hozzám.

A pap teljesítette a kívánságot. A fehér nyakkendőt a haldokló katona mellére tette, úgy áldoztatta meg. A fiatal ember ekkor így szólott :

— Halálom után küldje el, tiszteendő ur, ezt a nyakkendőt ódesanyámnak. Halálos ágyamon azt ízenem neki, hogy első áldozási fehérnyakkendőmet nem szennyeztem

be soha. Csak hazámért kiontott vérem festette pirosra . . .

Hány huszéves fiatalember akad manap, aki úgy megőrzi ártatlanságát, mint ez a derék katona? És ismét: mennyien meg tudnák őrizni tisztaságukat, ha legalább hónaponként egyszer gyónnának, áldoznának!

Szabó Gyula yonkersi plébános.

‡ **A zsák meg a kis kosár.** Szent Prior remete, amint egy alkalommal társaival beszélgetett, megdöbbenve hallotta, hogy a diskurálók szóbeszéd közben egy távol levő testvérük jó hírnevén csorbát ejtettek. Ahogy ezt a szent férfiú meghallotta, szó nélkül ott hagyta őket. Nemsokára megint közöttük termett, de igen furcsa formában. Egy zsák homok volt a hátán. Mellére meg egy kis kosár homokot akasztott. Társai csudálkozva kérdezték tőle, mit jelentsen a kis kosár, meg a zsák. A szent férfiú meg is felelt nyomban:

— E homokkal telt zsák bűneimet jelenti. Hogy ne lássam őket, hogy ne kelljen miattuk szégyenkeznem, a hátamra vetem. A kis kosár a maga kevés homokjával, embertársaink bűneit jelképezi. Ezeket bezzeg örökösen szemünk elé akasztjuk. Csak-hogy folyvást láthassuk, nyelvünkkel bírálgathassuk és kárhoztassuk őket. Bizony okosabb volna, ha megfordítva cselekednénk. A zsákot kellene előre akasztani, a kosarat hátra. Így legalább szemünk előtt lebegne folyton saját bűneink sulya-soksága, hogy megsiratva megutálhassuk valamennyit — s ekként megjavulhassunk. — **Csizmadia Pál** me adooi plébános.

☪ N A P T Á R. ☪

Április 19. Vasárnap. Húsvét Vasárnapja. Ami Urunk Jézus Krisztus dicsőséges feltámadásának ünnepe. Már az ószövetségben ünnepelték a húsvétet a zsidók az egyiptomi fogságból való

csodálatos megszabadíttatásuk emlékére. A keresztények azonban sokkal fenségesebb történelmi tényt ünnepeinek e napon. Minket a húsvét az ördög, a bűn igája és rabsága alól való kiszabadulásunkra emlékeztet, melyet Üdvözítőnk eszközölt. Jézus mai nap valósággal feltámadt. Ezen igazság nemcsak hitünk alapja, hanem a mi leendő feltámadásunknak is jelképe, záloga.

A húsvét változó ünnep, vagyis nem esik mindig ugyanazon napra. De március 22-nél előbb és április 26-nál később nem eshetik. Mindenkor a tavaszi nap-éj egyenlőséget követő holdtölte után való első vasárnapon tartjuk. Ha a holdtölte a tavaszi napéj egyenlőséget megelőzné (szökő évben), akkor a húsvét a második holdtölte után eső vasárnapon tartatik. Azon esetben, midőn a holdtölte vasárnapra esik, a húsvétet egy héttel később tartjuk.

Április 20. Hétfő. Húsvét hétfője. Szent Ágnes 1274-ben. Domonkos rendű apáca. A szerzetesi tökéletességnek példaképe. Sirján számos csodák történtek.

Április 21. Kedd. Szent Anzelm érsek. 1033. évben. Sok küzdelem és nehézség után jutott a papi pályára. Nagy tudománya és szent élete miatt Angolországban kanterbur - érsekké nevezte ki a pápa. E nagy hivatalában többször összeütközött a királylyal, aki az egyház jogait sértegette. Közeli halálát érezvén nagyszerdán bűnbánó ruhába öltözött, a templomban hamuval hintett földre téteté magát s ott halt meg. Sirján sok csoda történt.

Április 22. Szerda. Szent Szotér és Kájus pápák és vértanúk. — Szotér pápa sok üdvös intézkedést léptetett életbe az egyházi szertartásokat illetőleg. Markus Aurélius pogány római császár alatt szenvedett vértanúhalált. — Kájusz pápa Dioklecián római császár rokona. Ő alapította meg az egyházban a kisebb papi rendeket.

Április 23. Csütörtök. Béla püspök, vértanú.

Április 24. Péntek. Szent György vértanú. Ezredes volt Dioklecián római pogány császár hadseregében. Mikor Dioklecián kijelentette katonái előtt, hogy ki akarja irtani a keresztényeket a föld színéről, mindenki hizelgett neki, csak György ezredes állott ki és bátran vallotta magát kereszténynek, Krisztus fiának. Mikor a pogány templomba vitték a császár parancsára - György imádkozott az igaz Istenhez és imádságára a hatalmas érc és bronz szobrok, vagyis a pogány bálványok romba dültek. Mint-hogy hajthatatlan maradt, a császár lefejeztette.

Április 25. Szombat. Szent Márk evangelista. Evangéliumot írt a római keresztények oktatására. Mint vértanú halt meg Alexandriában a 68. évben.

E napon az anyaszentegyház körmeneteket rendez a téli vetésekhez. E szertartás története ez: Olaszországban az 1805-ik évben kiöntött a hatalmas Tiberis folyó, elpusztítván minden szántóföldet, hozzá a mocsarassá vált vidékeken ragályos nyavalyák pusztítottak. E betegségek erős tüsszentéssel jelentkeztek s ekkor jött be ama szokás, hogy a tüsszentést „egészségére“ kívánjuk felbarátunknak. E betegségek és a fenyegető éhség elhárítására Nagy Gergely pápa általános körmeneteket rendelt a téli vetésekhez. Innen a mai búzaszentelés.

KRÓNKA.

† **Bóhm Károly** clevelandi plébános üdvözlét küldi a Hajnalnak s összes olvasóinak!

** **A farsangi multság áldozata.** Megemlékeztünk e helyen ama szerencsétlen leányról, aki New Yorkban egy álarcosbálon ördögi formában akart megjelenni és a helyett, hogy maszkát használt volna, indiai festékekkel kente be arcát. Az indiai festéket nem lehetett lemosni s így kellett járnia „ördögi arccal“. Most jön a hire, hogy a leány e szerencsétlenség feletti bánatában meghalt.

Szeretet asztala. Washington állam Seattle városában van egy intézet — az apácák vezetése alatt, mely naponként 70 szegénynek ad ebédet. Ez egy éven 25,550 terítéket jelent, csak ezen egy intézetben. De van e városban több hasonló jótékony intézet is, hol étket és ruházatot osztanak ki a szegények között. — Ez csak egy város. Hol vannak Amerika többi városai, a hatalmas New York, Chicagó stb.?

Alig van Amerikában olyan 20 ezernél több lakossal bíró város, melynek ily áldásos katolikus intézetei ne volnának. Hány millió és millió szegénynek-betegnek-nyomorultnak, testi-lelki szenvedőnek törlik le arcáról a fájdalom könyeit azok a sokat meg-rágalmazott szerzetesek és apácák. Ők koldulják össze a sok garast, amiből vagyon lesz, a sok morzsát, amiből terített asztal lesz — a szegények számára. Bizony-bizony, valóságos bőségszarúja az a sokat szidalmazott papzsák a nyomorgóknak s szükölkölőknek.

-:- **Valami róluk is...** Azokról, akikről igen kevés szó esik, a kikről igazán el szokott feledkezni a világ, az elaggott munkaképtelen papokról. Sok isteni áldást — kegyelmet áraszt a pap egy egész

életen át azokra, akik gondjai alatt vannak. Nem ő adja a természetfeletti kincseket, hanem az **Isten osztatja ki velük**, mint szolgálóival! . . . Temérdek öreg elgyengült pap keresi-koldúlja kenyerét széles e nagy Amerikában . . . Ezen a szomorú állapoton akart segíteni egy new yorki milliomos Mr. Thomas F. Ryan. 30,000 dolláron hatalmas kastélyt vásárolt Richmondon (Va.) menedékhelyül az elagott, munkaképtelen papok részére. Mr. Ryan és hitbuzgó katolikus neje költségén épült a richmondi gyönyörű püspöki templom is. (m.)

:: Madarat tolláról. Embert barátjáról ismerni meg. Őszinte barátunk a magyar nép. Mi a magyar nép igaz barátai vagyunk. Hála Isten, egyikünknek sem kell pírulnia a másikáért. Tudják ezt otthon is, Magyarországon. Ez az oka, hogy a magyar katolikusok vezérujsága, az „**Alkotmány**“ című budapesti napilap a legszebb sikert kívánta nekünk a minap. Pedig még csak első számunk ért haza akkorra. Ez az oka, hogy beköszöntött már első magyarországi előfizetőnk is. **Dr. Városy Gyula kalocsai érsek úr** **Ő nagyméltósága** . . . Nem ami dicsőségünk ez, hanem a tied, édes vérünk. Nem dicsekvésből, nem is hizelgésből mondjuk. Az öröm iratja meg velünk. H. szent, akik ezeket a füzeteket írják, meg akik elolvassák őket, egy családba tartoznak mind. Nincs hát titkunk egymás közt. Meg kell osztanunk minden örömmünket egymással a husvétii ünnepkörben . . . A rosszemberek meg csak hadd irigykedjenek, agyarkodjanak. Oda se nekik !

* **Keresztesháború. . . . Zászlónk** : a háromszinű szűzmáriás lobogó. **Jelszavunk** : a romlatlan magyar nép tiszta lelkének üdvössége. **Gárdánk** : a Hajnal lelkes munkatársai. Ők ami amerikás keresztény véreink szent ügyének testőrei. Tüzön-vízen védik. E lapocska hasábjain az író toll fegyverével. Életükkel-vérükkel is bármikor-bárhol, ha kell. Imádságukba foglalják neveteket. Véséseitek ti is szivetekbe az övéket. — **A Hajnal állandó, rendes dolgozótársai** : **Csernitzky István** st. pauli plébános, **Csizmadia Pál** mc. adooi plébános, **Dénes Ferenc** ford cityi plébános, **Eller Ferenc** toledói plébános, **Gorzó Bálint** mc keesporti görögkatolikus plébános, **Grósz Ferenc** so. norwalki plébános, **Dr. Helvey Lajos** katolikus író, **Hoch Antal** bencés, pocahontasi plébános, **Hortobágyi József** szakcsi (Tolnamegye) káplán, katolikus költő (Nagy-Várad), **Dr. Krüger Aladár** püspöki uradalmi ügyész, katolikus költő, **Kubek Emil** mahanoy cityi görögkatolikus plébános, **Kubinyi Viktor** so. rivéri plébános, **Messer-chmiedt Géza** passaici plébános, **Policsek Károly** alphai plébános, **Radóczy Károly** trentoni plébános, **Rückert Ernő** st. pauli kispap, **Schimkó János** fairporti plébános, **Szabó Gyula** yonkersi plébános, **Szilágyi Ágoston** bencés,

east chicagói plébános, és Zrinyi Károly throopi plébános. . . .
**Nézzetek csak széjjel. Hol találjátok manap egyebütt az igaz
ügynök ilyen nagy, ilyen bátor, ilyen önfeláldozó gárdáját?
Sehol!**—Zászlónkat, jelszavunkat, gárdánkat ismeritek már. Dehát
hol a táborunk? Ti vagytok, testvéreink. Velünk éreztek. Kedve-
sen, sergestül sora! oztok hozzánk. Keresztesháborúnk erőssége,
győzedelmünk reménysége bennetek vagyon. Göngyöljétek ki azt
a zászlót. Fújjátok meg a harci kürtöket. Csatára, csatára! Föl a
szent hit oltalmára . . .

:: Debreceni csaplárosok esküje. Manap örökös a panasz csár-
dásokra, csaplárosokra, korcsmárosokra. Hej csapláros, eb az in-
gét! . . Nem egy magáról megfélekezett vendég szidja így testet-
telket gyilkoló kotyvalékuk miatt a bormérőket. Régen e téren is
jobb volt a világ. A vendéglősök is kényesek voltak a becsületükre.
Nem is volt akkor annyi részeges, annyi gyomorhajos ember. Mé-
gis jobbmóduak voltak a korcsmárosok. Nem csoda. A régi jó vi-
lágban minden korcsmáros esküt tett rá, hogy tisztességesen, ke-
resztény módon végzi a mesterségét. Nemcsak letette az esküt, de
meg is tartotta. A híres debreceni városi levéltárban mai napig is
írásban őrzik azt az eskümintát, amelyet minden új korcsmáros-
nak le kellett tenni, mielőtt üzletét megnyitotta volna. Az eskü így
hangzik:

— Az egy igaz Isten, aki Atya, Fiu és Szentlélek, teljes Szent-
háromság egy bizony Isten, tégedet úgy segéljen a te igaz hited-
ben, hogy mi a tiszteletes, nemes Tanácstól választott Borbirák,
aminémü szolgálatra, ugmint Csaplárosnak tisztére tégedet álli-
tunk, abban az Csaplárságnak tisztiben a te teljes erőd és tehetsé-
ged szerint hiven, igazán eljárász, mind az városnak, mind pedig
az Boradóembernek igaz lész, igaz pintvel, itzével meszellyel, és
igaz kantával mérsz. A bort o'yan tisztán adod ki, mint a hogy ke-
zedbe adjuk. A hordók mérését másra nem bizod, hanem te ma-
gad méred és igazán méred, igaz kantával, itzével és mind a ma-
gad számadó könyvedben igazán irod be, mind pedig az hordók ab-
roncsára igazán metszed föl. A Város borát nem tékozlod és azzal
nem vendégeskedel; ha mit megiszol, annak árát az magad Erszé-
nyéből az Város Perselyébe teszed. A borseprüt sem irod többnek,
hanem csak annyit, melyet pénzen eladsz. Amennyi az töltelékre
megyen, arra is igazán számot tartasz és Regestrumodra (száma-
dásodba) tétékbe beirod. Fára, gyertyára, csuporra mit költesz is,
igazán számot tartasz rá és igaz tehetséged szerint scribálod (irod)
az Regestrumot (számadást). Isten téged úgy segéljen. . . .

Korcsmára, szalonra, vendéglőre manap sokszor nagy a szükség. De csak addig, amíg becsületes emberek kezén van. Jóraivaló korcsmáros sohasem lesz az ördög cimborája. Tisztességes vendégfogadó nem sülyed büntanyává soha. Akiket illet, okuljanak a debreceni eskün. Jaj annak, aki miatt a botrány születik.

A magyar nép levelei.

Folytatás a 106-ik oldalról.

Rácz Sándorné West Norwalk, Conn. márc. 26. . . „Még dicsérő szavakat sem találok e kis könyv íróira. Mennyire megörültem neki! Bátran nevezhetem lelkek világosságának. Isten áldja meg munkálkodásukat, hogy sok gyümölcsöt teremjen. Imám legyen fáradságuk legszebb jutalma . . .“ — **Dirda János Cleveland, O.** márc. 19. . . „A Hajnalt jónak, szépnek és épületesnek találtam. Megelégedésem jeléül küldöm az előfizetést. A lapnak felvirágzást kívánok . . .“ — **Flaskó János Nanty Glo. Pa.** márc. 17. . . „Illatozzék e lapocska úgy, mint Bóhm főúr füzetkéje egykoron. Támadjanak erős, buzgó harcosai, hogy a legnagyobb viharok között is képesek legyenek megvédeni . . .“ — **Kelemen Ignác Devault, Pa.** márc. 17. . . „A Hajnalt mohón olvasom. Alig győztem kedves megjelenésének örömét másoknak áttolmácsolni. Hisz oly régen találkoztunk már. Kedves ismeretségünknek oly homályos módon szakadt vége . . .“ — **Konyár János So. Bethlehem, Pa.** márc. 23. . . „Nagyon örülök ennek a kis lapnak. Igyekezni fogok, hogy szerezhessenek több előfizetőt. Az Isten áldását kívánom. Ily magasztos célu lapot még nem is láttam Amerikában : , .“ — **Dénes Péter Benwood, W. Va.** márc. 19. . . „Nagyon is érdekes és tanulságos kis könyvecske a Hajnal. Római katolikus szent hitem azt diktálja, hogy jó és hasznos . . .“ — **Demeter Bertalan Cleveland, O.** márc. 18. . . „Megrendelem én is a szép kis Hajnal-könyvet. Terjesztem is. Sok szerencsét és kitartást kívánok hozzá . . .“ — **Juhász Józsefné New Brunswick, N. J.** márc. 22. . . „Nem mulaszthatom el, hogy e drága kis lapot meg ne rendeljem. Szerencsét és kitartást kívánok . . .“ — **Potocky József Toledo, O.** márc. 21. . . „A lap nekem igen kedvemre való.“ — **Azari János Sagon, Pa.** márc. 26. . . „Igen megörültem, hogy olvashatom a Hajnal szívéhez szóló, áldott kézzel irt tanításait. Minden honfitársamnak fogom ajánlani ezen nagybecsű kis ujságot . . .“ — **Borbács Károly Alpha, N. J.** márc. 18. . . „Kérem a Hajnalt az első számtól kezdve. A napokban láttam. Nagyon érdekes olvasmány . . .“ — **Horváth Sándor West Seneca, N. Y.** márc. 18. . . „A Hajnalt szívesen fogadtam. A jó Isten áldását kérem munkájukra . . .“ — **Dósa Béla Gresham, O.** márc. 17. . . „Igen megörültünk, hogy ismét megtaláltuk, akiket elvesztettünk. Kérjük a jó Istent, segítse Önöket, hogy az új lap ragyságban, szépségben és bölcsességben sokkalta fölülmuljon . . . minden mást . . . Legyen mielőbb sok-sok előfizetője minden katolikus családuál otthont találjon . . .“ — **Borics Antal Johnstown, Pa.** márc. 17. . . „A Hajnaltól igen szépeket olvastam . . .“ — **Kardos Mihály So. Sharon, Pa.** márc. 20. . . „Itt nincs római katolikus magyar templom. Én a vallásomat megtartom. Kérem a Hajnalt. Itt küldöm a

dollárt . . .“ -- **Pesti István Painesville, O. márc. 16. . .** „A Hajnalban igen gyönyörű olvasmányok vannak . . .“ -- **Varga Imre és két honfitársa Euron, O. márc. 19- . . .** „Többet ér a Hajnal száz mindenféle lapnál . . . Amit a tárcából olvastam, a „Mikor fog már hajnalodni?“ versben, az mind szent és való igaz . . . Az Úr Jézus oltalmazza fáradozásukat, hogy a siker legszebb koszoruját hozza magával . . .“

— Folytatjuk. —

HIRDETÉSEK,

MANKOVICS ANNA

varrodája és női kalapüzlete

2-ik utca 22-ik szám Passaic, N. J.

Elvállal mindenféle női ruha-varrást olcsón pontosan és csinosan.

Divatos kalapok jutányos árban!

M. EHRENFELD DIVATÁRÚ ÜZLETE

....190—192 Second Street, Passaic, N. J....

A legolcsóbb bevásárlási forrás. Menyasszonyi ruhák, keresztelő ruhák. A legdúsabb választékban mindenféle ruhaszövetek! Forduljon bizalommal e régi jóhírnevű magyar céghez. Feliratos síri koszorúk raktára.

Mrs. F. Rowinski 51. Monroe St. Passaic, N.J.

Temetkezési és Bebalzsamozási Intézete. Kocsik temetésekre, esküvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre - éjjelnappal kaphatók. - **Telefon: 396. L. 1. Passaic.** - Jutányos árak!

Merchant Bank of Passaic, 183 Passaic Str.

ROBERT D. KENT, elnök.

JOHN HARDIFER, alelnök.

..... Tőke 50,000 dollár.

Takarék betétek után 4 százalékos kamatot fizet.

— Vidéki betevőkre különös gondot fordít. —

Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 4 óráig.

Passaic magyarságának egyik legkedveltebb bankja.

...Balson Magyar Gyógyszertára...

„A Megváltóhoz.“

Óhazai gyógyszerek! ~ ~ ~ Óhazai gyógyszerek!

Ha gyorsan vissza akarja nyerni egészségét, szerezze be gyógyszereit e gyógyszertárban, mely raktára az összes hazai orvosságoknak. — Mindenféle betegség ellen tartok tisztán és szabályszerűen kezelt gyógyszereket. Ne feledje a t. közönség, hogy e gyógyszertárban **magyarul beszélnek**. Postai megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölünk.

Cím: Balson Magyar Gyógyszertára. 170 3rd Street Passaic, N, J.

CHAS. A. BICZÁK

222 THIRD STREET PASSAIC, N. J.

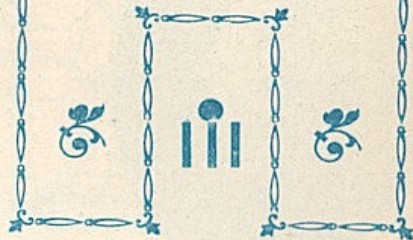
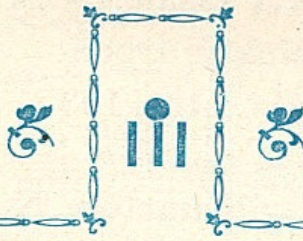
...Könyvnyomda... ...Könyvkötészet...

Hajójegy és pénzküldő iroda.

Szalag- és aranyjelvények, egyleti és templomi zászlók !!

Mindenféle egyleti és egyházi nyomtatványok !!

◆ ◆ I. H. MASS. ◆ ◆

A passaici magyarság közkedvelt fényképésze.

Minden e szakmába vágó megrendelést — felvételt tisztán, gyorsan és finoman eszközöl.

Nyitva mindennap reggel 8-tól este 10 óráig.

J. H. MASS fényképész. --- 37 Monroe Street.

A világ legdrágább kincse: az egészség!

Magyar pap kórháza Amerikában.

Isten segedelmével eddig 200-nál több betegségnél találtam meg gyógyító-írját a világhírű wörishofeni plébános, a néhai való „Father Kneipp” csalhatatlan gyógyításával. Négy esztendei amerikai lelkipásztorkodásom alatt 2010 beteg fordult meg a kezem alatt. West-Virginiától Bostonig, Atlantic Citytől Harrisburgig tömegesen járultak elém a szenvedők. Angolok és németek, tótok, csehek és lengyelek. De még négerk is. Kedves magyar honfitársaim seregestül kerestek föl. Aki személyesen nem jöhetett, levélben panaszolta el baját. Hogy bizalmát senki sem pazarolta érdemetlenre, mutatja a temérdek köszönő levél, hálairat. Sok százra rug a számuk s az érdeklődő ritka szép tapasztalatot merithet belőlük. Tífuszt, tüdőlobbot, vérhányást, vörhenyt, váltólázatot — mondhatnám — egész könnyű szerrel gyógyítok. Epe-, vese-, hólyagkőből operáció nélkül kigyógyítottam szenvedő embertársaimat. Vérmérgezésből az utolsó percben, már a halál révén sikerült visszaadnom a sir szélén állókat az életnek. Legutolsó betegem 15 évi rheuma következtében szivbajában sehohsem talált enyhülést. Meggyógyítottam. Gyógyításom egyszerű, természetes.

☞ Hideg víz, biztos hatású füvek, szigoruan megszabott életmód. ☞
Honfitársaimnak bármely pillanatban rendelkezésükre állok.

Father CHAS. POLICSEK
magyar plébános,
a „St. John Kneipp-Sanatorium” igazgatója,
ALPHA, N. J.

RIZSÁK JÁNOS

...Pénzszállító és váltó üzlete...

Főüzlet: 127 2-dik utca Passaic, N. J.

Magyarországi bizományi iroda:

—: Budapest, VII., Király-utca 103. :—

Fióközletek:

So. Bethlehem, Pa. — Wharton, N. J.

Alpha, N. J. — Franklin Furnace, N. J.

Közjegyző — A New Jersey állami törvényeknek megfelelően 35,000
dollár biztosíték az államnál.

Pénzt a legolcsóbban és leggyorsabban szállít Magyarországra, valamint bármely világrészbe. Kérem egyuttal ügyfeleimet, ha pénzt akarnak Magyarországból kihozatni, például birtokeladásból, árvapénztárból, takarékpénztárból, vagy bármely más célból, úgy a költségek megtakarítása céljából adják fel budapesti irodám címére, Budapest, VII., Király utca 103 és én az ott megbízott összeget, dollár értékben, hiány nélkül kifizetem.

Hajójegyeket Európába vagy Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen elkísérem a hajókhoz.

Jogügyekben mindennemű okiratok, szakszerűen kiállítatnak és a törvényeknek megfelelően elintéztetnek.

Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot, ingyen és szívesen adok.

≡≡≡ HAJNAL ≡≡≡

No. 7. Vol. I.

WEEKLY MAGAZINE

April 16. 1908.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Szerkeszti: Messerschmidt Géza plébános, Passiac-on, New Jersey

REPRINT EDITON

Készítette: Dudás Róbert Gyula, 2015-ben